

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاښد تن من مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم ویر زنده یک تن مېباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا
سیزدهم اپریل ۲۰۱۱

بیایید پښتو بیاموزیم!

ګړنۍ پښتو او لغتونه

(محاورة و لغات پښتو)

۳۶ لوست

(درس ۳۶)

در درس گذشته با دولغت تقریباً هم معنی اما با موارد استعمال جداگانه آشنا شدید و غرض ذهن نشین شدن آنها مثالهایی هم آورده شد.

امروز باز هم در نظر است که علاقه مندان با دو لغت ازین قبیل آشنا شوند. امید است آنها را به دقت ملاحظه فرموده و در هنگام محاوره بکار گرفته و هر کدام را در جای خودش استعمال نمایند.

۱- بېول: با یای مجهول - بمعنای بردن با خود بردن و سوق کردن (اشیای ذیروح را که به پای خود میروند).

این مصدر یک مصدر متعدیست با تصریف بیقاعده، ازین جهت لازم دانستم آنرا در بعضی زمانهای ضروری که در محاوره و امور کتبی از آن استفاده میشود، تصریف نمایم. و بعد هم مثالهایی چند خواهم آورد تا بهتر ذهن نشین دوستداران لسان پښتو گردد.

۱ - در زمان حال یا مضارع :

هغه بیایي	ته بیایي	زه بیایم
هغوی بیایي	تاسو بیایي	موږ بیایو

۲- در زمان مستقبل :

زه به بوزم يا بيايم ته به بوزي يا بيايي هغه به بوزي يا بيايي
 موږ به بوزو يا بيايو تاسو به بوزئ يا بيايئ هغوی به بوزي يا بيايي

۳- در زمان ماضی مطلق :

ما بوته يا بپول تا بوته يا بپول هغه بوته يا بپول
 موږ بوته يا بپول تاسو بوته يا بپول هغوی بوته يا بپول

۴- در زمان ماضی قریب :

ما بپولی دی تا بپولی دی هغه بپولی دی
 موږ بپولی دی تاسو بپولی دی هغوی بپولی دی

۵- در زمان ماضی بعید :

ما بپولی وو تا بپولی وو هغه بپلی وو
 موږ بپولی وو تاسو بپولی وو هغوی بپولی وو يا ول

۶- در زمان ماضی استمراری :

ما بپول تا بپول هغه بپول
 موږ بپولي تاسو بپولي غو بپولي

۷- فعل امر حاضر :

بوزه ! بوزئ !

يا

بپوله ! بپولئ !

مصروف نوشتن بودم که بروی تصادف عوض حرف (ب) ، (پ) در کلمه (بپول) عرض وجود کرد و آنرا (پپول) ساخت.

پپول هم یک کلمه با معناست با وجودی که به آن احساس ضرورت نمیشود، دریغ آمد آن را ناگفته بگذرم.

- پپول: یعنی چراندن که منظورم چراندن حیوانات است، نه چشم چرانی که بعض کسان بدان کرده عادت اند.

بهر صورت برمیگردم به اصل مطلب و آن هم ادامه درس .

استعمال مصدر (بپول) در محاوره :

- ته خو بازار ته ځي نو خپل ځوی چپرته بيايي؟

- شپانه خپله رمه هره ورځ صحرا ته بيايي او هلته يي تر غرمي پيايي

- گل اکا له ما سره هوډ کړی وو چي ما به ځان سره کابل ته بوزي خو زه يي بونه تلم

- احمد خپل کوچنی ورور بازار ته بپولی وو او نوي کالی یپورته اخیستي دي .

لغت دگری که آن هم به این معنی آمده :

- وړل : یعنی بردن (دردست، بغل ، پشت و غیره) ، به خاطر داشته باشید که اگر در موتر، موتر سایلکل ، اسپ و غیره وسایل و وسایط نیز کسی و یا شیئی را انتقال میدهید، ازین مصدر استفاده کنید .

باز هم گردان این فعل متعدی بی قاعده را در زمانه های مختلف در ذیل ملاحظه میفرمائید :

۱- در زمان حال :

زه وړم	ته وړې	هغه وړي
موږ وړو	تاسو وړئ	هغوی وړي

۲- در زمان مستقبل :

زه به یوسم	ته به یوسي	هغه به یوسي
موږ به یو سو	تاسو به یوسئ	هغوی به یوسي

۳- در زمان ماضی مطلق :

ما یوړ یا یوړ	تا یوړ	هغه یو وړ
موږ یوړ یا یوړل	تاسو یوړ یا یوړل	هغوی یوړ یا یوړل

۴- در زمان ماضی قریب :

ما وړی دی	تا وړی دی	هغه وړی دی
موږ وړی دي	تاسو وړی دي	هغوی وړی دي

۵- در زمان ماضی بعید :

ما وړی وو	تا وړی وو	هغه وړی وو
موږ وړی وو	تاسو وړی وو	هغوی وړی وویاړل

۶- در زمان ماضی استمراری :

ما وړل	تا وړل	هغوی وړل
موږ وړلي	تاسو وړلي	هغوی وړلي

۷- فعل امر حاضر :

یوسه !	یوسی !
یا یو وړه !	یو وړئ !

خوانند گان ارجمند توجه فرمایند که در تمام گردانهای بالا مفعول یک نفر در نظر گرفته شده است .

اکنون توجه شما را به استعمال این لغت در محاوره جلب مینمایم :

- گل زرینه خپله کوچنی لور ډاکتر ته وړې وه (دربغلش) مخکې له دې نه یې خپل لس کلن

خوی بنوونځي ته بېولي وه (با پای خودش) .

- وروره ، کله چې کورته ځي نو زما کتابونه هم ځان سره کورته یوسه !

- کله چې پکتیا ته تللی وم له ځان سره مې خپل کوټ هم وړی وو .

- کله چې کوچنی وم ما به له ځان سره تل ټول کتابونه بنوونځي ته وړل .

بسیاری از هموطنان پښتو زبانم بدون اعتناء در محاوره هایشان این دو لغت را غلط و یکی را به جای دگر استعمال میکنند که نباید کنند و من درین مورد مثالهای فراوانی بحساب ستاره های آسمان دارم!

تر بل پښتو لوست پورې مو په خدای سپارم!